

З. А. Галущенко

Кожанка

КОЖАНКА - селище міського типу Фастівського району [Київської області](#). **Кожан. селищ. раді підпорядк. с. Софіївка та с-ще Степове. Знаходиться на р. Кам'янка (притока Росі, бас. [Дніпра](#)), за 18 км від райцентру. Пл. 9,9 км². Насел. 2684 особи (2001, складає 77,4 % до 1989), переважно українці.**

Залізнична станція. У К. знайдено уламки посуду трипіл. культури та доби пізньої бронзи. Вперше згадується у писем. джерелах 1390. За нар. переказами, тут здавна мешкали майстри вичинки шкіри («кожі»). Жит. брали участь у Визв. війні під проводом Б. Хмельницького, повстанні С. Палія 1702–04, гайдамац. русі. Після 2-го поділу Польщі 1793 К. у складі Правобереж. України відійшла до Рос. імперії. У 2-й пол. 19 ст. збудовано цукр. завод, який працював до серед. 1990-х рр. До кін. 1910-х рр. К. була волос. центром Васильків. пов. Київ. губ. На поч. 1860-х рр. мешкало 1066 (поляків – 63, євреїв – 17), наприкінці 19 ст. – бл. 1 тис. осіб. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. Остаточено встановлено більшов. владу в червні 1920. На поч. 1920-х рр. тут діяв осередок товариства «Просвіта», голову якого заарештували за зв'язок з отаманом [Гайовим](#) (І. Грисюком). 1923–29 – райцентр. У складі Кожан. р-ну перебувало 18 сіл. Селяни К. протидіяли проведенню насильниць. колективізації. На противагу організ. владою сільбуду після закриття просвітян. хати-читальні тут засн. антирад. молодіжне підпілля – т. зв. Укр. шевченків. юнац. спілку. 1932–33 від голод. смерті загинуло понад 340 осіб. Значна кількість жит. зазнала сталін. репресій. Від липня 1941 до листопада 1943 – під нім.-фашист. окупацією. 1941–43 у К. діяв низовий осередок ОУН. 1944 органами НКВС затримано І. Ярмоленка (Любського), який був залишений для організації підпіл. оунів. роботи після повернення рад. влади. У рад. період у К. також функціонував цегел. завод. Від 1972 – смт. 1970 мешкало бл. 3,3 тис., 1979 – 4,4 тис., 1999 – 2,7 тис. осіб. Нині у К. – початк. і середня школи, дитсадок; Будинок культури, б-ка; лікар. амбулаторія. Пам'ятка архітектури – дерев'яна Покров. церква (1758). Встановлено меморіал воїнам, які загинули під час 2-ї світової війни. Серед видат. уродженців – фізіолог рослин, історик ботаніки [П. Білокінь](#), фізик [В. Бондар](#), фахівець у галузі гірн. справи [Ф. Галаджій](#), лікар-терапевт, дієтолог [П. Карпенко](#), анатом І. Чайковська; прозаїк, перекладач, літ. критик Б. Чайковський;

Герой Радянського Союзу *І. Ніколаєнко*.

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Кожанка / З. А. Галущенко // **Енциклопедія Сучасної України**
[Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г.
Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. - К. : Інститут енциклопедичних
досліджень НАН України, 2013. - Режим доступу:
<https://esu.com.ua/article-7523>. - Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним
законодавством України
([докладніше](#)).